

Assen, 24 mei 2022

Ons kenmerk 202101039-01003089

BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHÉ INZAKE ONTHEFFING OP BASIS VAN HOOFDSTUK 3 VAN DE WET NATUURBESCHERMING (WNB)

Ontheffinghouder	:	Natuurmonumenten
Activiteit	:	Sloop (deel van) bezoekerscentrum 'De Onlanderij' en realisatie nieuw bezoekerscentrum en speelnatuur
Locatie	:	Madijk 1 in Eelderwolde

Deze ontheffing wordt verleend voor de periode vanaf het moment van afgifte tot en met 31 december 2024.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Drenthe (GS) hebben besloten op basis van bijgevoegde motivering (zie bijlage 1) een ontheffing te verlenen aan Natuurmonumenten voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1 lid 2, artikel 3.5 lid 4 en artikel 3.10 lid 1 sub b van de Wnb waar het gaat om het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de huismus, kerkuil, gestreepte waterroofkever, gewone dwergvleermuis, heikikker en waterspitsmuis en artikel 3.5 lid 2 van de Wnb waar het gaat om het opzettelijk verstoren van de gestreepte waterroofkever, gewone dwergvleermuis en heikikker.

De aanvraag voor artikel 3.1 lid 4 van de Wnb wordt afgewezen omdat er geen sprake is van verstoring die een wezenlijke invloed heeft op de staat van instandhouding van de huismus en de kerkuil (artikel 3.1 lid 5 van de Wnb).

De ontheffing wordt verleend onder de volgende voorschriften:

1. Algemene voorschriften

- 1.1 De ontheffing wordt slechts voor de hierboven beschreven verbodsbepalingen en genoemde soorten verleend.
- 1.2 Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- 1.3 De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Drenthe indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschriften 1.1 en 1.2 noodzakelijk zijn.
- 1.4 Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder, haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- 1.5 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient ten alle tijde een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichhouders of opsporingsambtenaren.
- 1.6 De ontheffinghouder dient, zodra de datum van aanvang van de werkzaamheden bekend is, doch uiterlijk 7 dagen van tevoren, hiervan melding te maken bij de provincie Drenthe. Dit kan door een e-mail te sturen naar yth@drenthe.nl onder vermelding van het zaaknummer.

Bij correspondentie verzoeken wij u het zaaknummer 202101039 te vermelden.

2. Specifieke voorschriften

- 2.1 Er dient gewerkt te worden zoals beschreven in het Activiteitenplan (Bureau FaunaX, februari 2022) en de aanvullende informatie die is toegestuurd op 8 november 2021, zoals bijgevoegd bij de aanvraag en zover in deze ontheffing niet anders is aangegeven.
- 2.2 Kleine wijzigingen in de uitvoering van het project en de hieronder genoemde voorschriften kunnen doorgevoerd worden na afstemming met de ecooloog en in overleg met het bevoegd gezag/ toezichthouder en dienen minimaal ecologisch gelijkwaardig te zijn aan de in de aanvraag voorgestelde werkwijze.
- 2.3 Voorafgaand aan de werkzaamheden en/ of sloop dient door een ecologische deskundige vastgesteld te zijn dat er geen beschermde soorten aanwezig zijn.
- 2.4 De in dit besluit beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient ten alle tijden op de locatie (papier of digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name ook de uitvoerenden op de locatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen aantoonbaar conform dit protocol te worden uitgevoerd.
- 2.5 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden van alle ecologische handelingen. Uit dit logboek moet aantoonbaar blijken wanneer en op welke wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek moet op verzoek worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren en is beschikbaar voor inzage voor het bevoegd gezag.
- 2.6 Voorafgaand aan de werkzaamheden dienen de nest- en/of verblijfplaatsen ongeschikt te worden gemaakt onder begeleiding van een ecologische deskundige. Het ongeschikt maken dient uitsluitend plaats te vinden voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden. Hierbij moet worden voorkomen dat verblijfplaatsen onnodig ongeschikt gemaakt worden omdat de werkzaamheden pas na het betreffende voortplantings- of winterseizoen plaatsvinden. De planning moet uitsluiten dat t.g.v. het ongeschikt maken van een broed-, kraam-, paar- of winterseizoen voor een soort onnodig verloren gaat.

Huismus

- 2.7 De werkzaamheden dienen buiten de kwetsbare perioden van de huismus (broedseizoen en perioden van vorst) plaats te vinden. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus.
- 2.8 Er dienen minimaal acht duurzame permanente nestplaatsen in het plangebied voor de huismus te worden gerealiseerd. Dit dient plaats te vinden in de periode na afloop van de sloopwerkzaamheden aan de opslagschuur en werkzaamheden het dak van de potstal en minimaal drie maanden voor de start van het daaropvolgende broedseizoen. Deze nestplaatsen dienen te voldoen aan de gestelde eisen uit het Kennisdocument Huismus van BIJ12.
- 2.9 Indien de werkzaamheden leiden tot het verwijderen van groen binnen het plangebied dat deel uitmaakt van het leefgebied van de huismus, dient de ontheffinghouder (naast de realisatie van verblijfplaatsen) ook schuilplaatsen voor de huismus te realiseren in de permanente situatie. Dit dient plaats te vinden in de vorm van gevelbeplanting, heesters en hagen (bij voorkeur inheemse soorten), conform het Activiteitenplan (Bureau FaunaX, februari 2022) en het bij de aanvraag bijgevoegde document 'Flora & fauna op het erf'. Hierbij dient minimaal het oppervlak aan verwijderd groen terug te komen in de permanente situatie.

Kerkuil

- 2.10 De werkzaamheden dienen buiten de kwetsbare periode van de kerkuil (februari t/m augustus) uitgevoerd te worden. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de kerkuil.
- 2.11 De ontheffinghouder dient, voorafgaand aan de werkzaamheden aan het dak van de potstal, een duurzame verblijfplaats geschikt voor de kerkuil aan te bieden. Dit wordt gerealiseerd zoals omschreven in hoofdstuk L in het Activiteitenplan (Bureau FaunaX, februari 2022). Deze verblijfplaats dient na afronding van de werkzaamheden geschikt en beschikbaar te blijven voor de kerkuil.
- 2.12 Direct na afloop van de werkzaamheden aan het dak dient de potstal weer toegankelijk en geschikt te zijn voor de kerkuil.

Gestreepte waterroofkever en waterspitsmuis

- 2.13 De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden aan met name de watergangen en oevers rekening te houden met de kwetsbare perioden van de gestreepte waterroofkever (voortplanting en winterperiode) en waterspitsmuis (voortplanting). Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de gestreepte waterroofkever en waterspitsmuis.
- 2.14 Voorafgaand aan de werkzaamheden aan de watergangen dienen de oevers van de watergangen waaraan werkzaamheden plaats gaan vinden ongeschikt te worden gemaakt. Hierbij dient in een langzaam tempo in de richting van geschikt en te behouden leefgebied te worden gewerkt. Watergangen en oevers (of delen daarvan) waaraan geen werkzaamheden plaatsvinden, dienen ongemoeid te worden gelaten en in stand te worden gehouden als leefgebied van de gestreepte waterroofkever en waterspitsmuis. Deze ongemoeide delen dienen niet te worden betreden.
- 2.15 De werkzaamheden aan met name de watergangen en oevers worden in een langzaam tempo in de richting van geschikt en te behouden leefgebied uitgevoerd.
- 2.16 In de permanente situatie dient het oppervlak aan geschikt en onverstoord leefgebied voor de gestreepte waterroofkever en waterspitsmuis ten opzichte van de oude situatie te zijn toegenomen.

Heikikker

- 2.17 De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare perioden van de heikikker (voortplanting en winterrust). Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de heikikker.
- 2.18 Voorafgaand aan de werkzaamheden dient het leefgebied van de heikikker ongeschikt te worden gemaakt. Hierbij dient in een langzaam tempo in de richting van geschikt en te behouden leefgebied te worden gewerkt. Leefgebied (of delen daarvan) waaraan geen werkzaamheden plaatsvinden, dienen ongemoeid te worden gelaten en in stand te worden gehouden als leefgebied van de heikikker. Deze ongemoeide delen dienen niet te worden betreden en er dienen geen machines en/of materialen, dan wel andere objecten, geplaatst te worden.
- 2.19 De werkzaamheden aan met name de watergangen en oevers worden in een langzaam tempo in de richting van geschikt en te behouden leefgebied uitgevoerd.

- 2.20 In de permanente situatie dient het oppervlak aan geschikt en onverstoord leefgebied voor de heikikker, zowel voortplantings- als land/overwinteringshabitat, ten opzichte van de oude situatie te zijn toegenomen.

Gewone dwergvleermuis

- 2.21 De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis. Indien de werkzaamheden niet buiten het kwetsbare seizoen van de gewone dwergvleermuis uitgevoerd kunnen worden, dienen de verblijfplaatsen voorafgaand aan het kwetsbare seizoen ongeschikt gemaakt te worden zodat er geen verstoring plaatsvindt van de gewone dwergvleermuis tijdens de werkzaamheden.
- 2.22 De ontheffinghouder dient, voorafgaand aan de sloop, minimaal acht tijdelijke verblijfplaatsen geschikt voor de gewone dwergvleermuis in of in de directe omgeving van het plangebied te realiseren. Deze verblijven dienen tenminste één jaar nadat de permanente verblijfplaatsen zijn gerealiseerd beschikbaar te blijven voor de gewone dwergvleermuis. Verwijdering van deze tijdelijke verblijfplaatsen mag na deze periode alleen geschieden buiten de kwetsbare periode dan wel binnen de kwetsbare periode als door een ecologisch deskundige is vastgesteld dat de verblijven niet in gebruik zijn.
- 2.23 Na afloop van de werkzaamheden dienen er minimaal twaalf duurzame en functionele permanente inwendige verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis gerealiseerd te zijn. De openingen naar de verblijfplaatsen dienen zo hoog mogelijk doch op minimaal 4 meter hoogte met een vrije aan- en afvliegroute gerealiseerd te worden, vrij van verstoring, en dienen bij voorkeur (deels) zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke verblijfplaats te worden gerealiseerd.

3. Overige voorschriften

- 3.1 Een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend dient ten minste aanwezig of betrokken te zijn op de volgende momenten:
- a) bij het ongeschikt maken van het plangebied voor de huismus, kerkuil, gestreepte waterroofkever, gewone dwergvleermuis, heikikker en waterspitsmuis, voorafgaand aan de werkzaamheden;
  - b) tijdens het aanbrengen of het bepalen van de exacte locaties van de alternatieve (zowel de tijdelijke als de permanente) verblijfplaatsen op geschikte locaties.
- 3.2 In het plangebied wordt een groene plus gerealiseerd conform het Activiteitenplan (Bureau FaunaX, februari 2022) en bij de aanvraag bijgevoegde documenten zoals 'Ecologische maatregelen Onlandrij' en 'Flora & fauna op het erf'.
- 3.3 Het kan voorkomen dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren. In dat geval dient de ontheffinghouder, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

4. Zorgplicht

- 4.1 De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten beperkt of ongedaan gemaakt worden.
- 4.2 In navolging van het voorgaande voorschrift dient de ontheffinghouder rekening te houden met het broedseizoen van vogels. De werkzaamheden dienen zoveel mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Mocht dit niet mogelijk zijn, dient een deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied en/of alle te kappen bomen te controleren op in gebruik zijnde nesten. Als er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld tot na het broedseizoen. Het plangebied moet hiervoor worden vrijgegeven door de deskundige.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens dezen,

A. Venekamp,
Teammanager Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Afschrift aan:

- Bureau FaunaX (digitaal)
- het College van Burgemeester en Wethouders van Tynaarlo (digitaal)

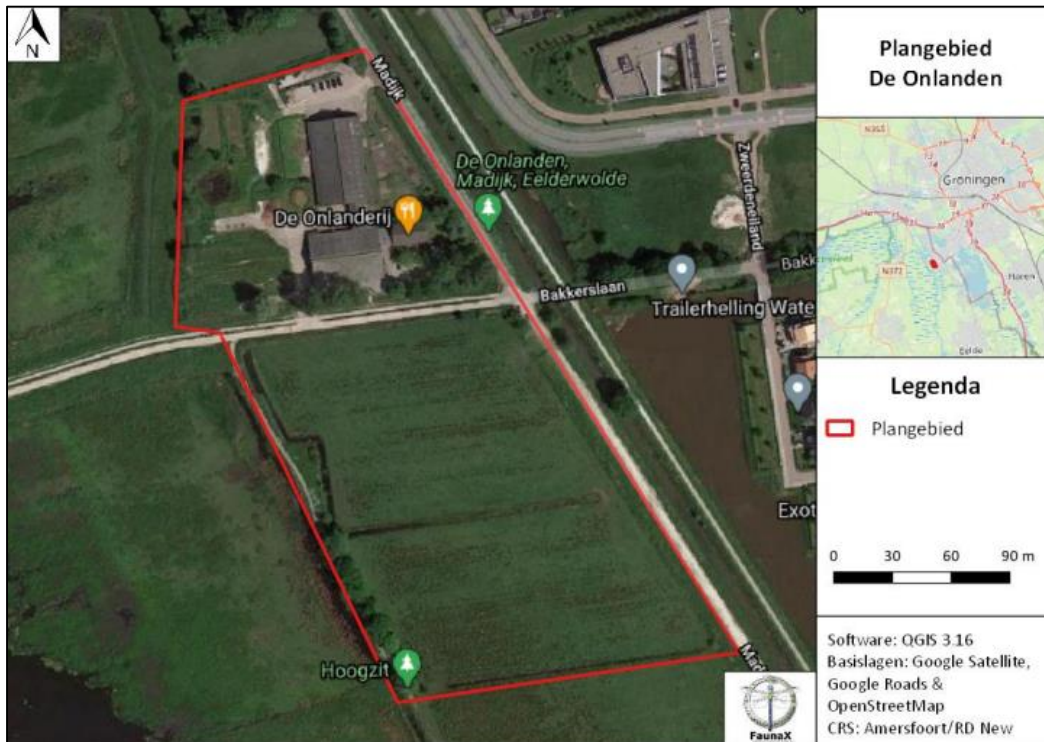
Bezwaar

Belanghebbenden die het niet eens zijn met dit definitieve besluit, kunnen binnen zes weken na de dag van verzending van dit besluit een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. Voor meer informatie over de bezwaarprocedure zie <http://provincie.drenthe.nl/loket/bezwaarschriften>.

BIJLAGE 1: MOTIVERING BIJ BESLUIT

1. Aanvraag en procesverloop

Op 26 mei 2021 hebben wij een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van de Wet natuurbescherming (Wnb) van Bureau FaunaX namens Natuurmonumenten (hierna ontheffinghouder). Op 8 november 2021 en 1 maart 2022 heeft de ontheffinghouder ons, naar aanleiding van de door ons gestelde vragen, aanvullende informatie toegestuurd. Het project betreft de sloop van een deel van het bezoekerscentrum 'De Onlanderij' en de realisatie van een nieuw bezoekerscentrum en speelnatuur aan de Madijk 1 in Eelderwolde, gemeente Tynaarlo. De ontheffinghouder heeft een ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, lid 2 en 4, artikel 3.5, lid 2 en lid 4 en artikel 3.10, lid 1 sub b van de Wnb voor de huismus, kerkuil, gestreepte waterroofkever, gewone dwergvleermuis, heikikker en waterspitsmuis.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rood omlijnd). Bron: Activiteitenplan, Bureau FaunaX, februari 2022.

2. Wettelijk kader

2.1 Vogelrichtlijn

De huismus en kerkuil zijn beschermde inheemse vogelsoorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

- Op grond van artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Op grond van artikel 3.1 lid 4 van de Wnb is het verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- Op grond van artikel 3.1 lid 5 van de Wnb is het verbod, bedoeld in het vierde lid, niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het nest van een vogel, zoals bedoeld in artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is de plaats die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en het grootbrengen van de jongen, voor zover het geen nestvlieder betreft. Ook de inhoud en de functionele omgeving van het nest moeten worden beschermd voor zover het broedsucces hiervan afhankelijk is. Artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. Nesten van de huismus en kerkuil zijn op basis van vaste jurisprudentie bovendien jaarrond beschermd. Dit houdt in dat ook buiten het broedseizoen de nesten beschermd zijn en niet mogen worden vernield of weggehaald.

Naast artikel 3.1, lid 2, van de Wnb is er ook ontheffing aangevraagd van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.1, lid 4, van de Wnb voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren van de huismus en kerkuil. Uit de aanvraag blijkt dat er tijdens de werkzaamheden voldoende alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar blijven voor de huismus en kerkuil waarmee eventuele verstoring geen wezenlijke invloed zal hebben op de staat van instandhouding van de twee soorten. Er kan hier gebruik gemaakt worden van de vrijstelling die artikel 3.1, lid 5, van de Wnb biedt.

2.2 *Habitatrichtlijn, bijlage II van verdrag van Bern en Bijlage I van verdrag van Bonn*

De gestreepte waterroofkever, gewone dwergvleermuis en heikikker zijn beschermde inheemse soorten als bedoeld in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.5 lid 2 van de Wnb is het verboden om dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is het verboden om de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen als bedoeld in artikel 3.5 lid 4 van de Wnb vallen o.a. kraamverblijven, zomerverblijven, paarverblijven en winterverblijven maar ook essentiële vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van de voortplantingsplaats of rustplaats worden hieronder gerekend. Tijdelijke, seizoensgebonden verblijfplaatsen als holen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per individu zijn ook beschermd door artikel 3.5 lid 4 van de Wnb.

Naast artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is ontheffing gevraagd voor artikel 3.5 lid 2 van de Wnb. Gelet op de werkzaamheden valt niet uit te sluiten dat er sprake is van mogelijk opzettelijke verstoring van de gestreepte waterroofkever, gewone dwergvleermuis en heikikker. Daarom is ontheffing van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.5, lid 2, van de Wnb noodzakelijk.

2.3 *Overige soorten*

De waterspitsmuis is een beschermde inheemse soort als bedoeld in de bijlage, onderdeel A bij de Wnb en is zodoende beschermd op grond van artikel 3.10 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.10 lid 1 sub b van de Wnb is het verboden om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel A opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

2.4 *Beoordelingsgronden ontheffing verlening*

Op grond van artikel 1.10, lid 3, van de Wnb dienen wij bij het afgeven van een ontheffing op grond van de Wnb rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en de regionale en lokale bijzonderheden. In dit geval zien wij, deze belangen in acht genomen, geen reden om de ontheffing anders vorm te geven.

Daarnaast blijkt uit de relevante wet- en regelgeving dat de aangevraagde ontheffing alleen kan worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing bestaat, de ontheffing aangevraagd wordt onder een aangewezen belang en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. De ontheffinghouder heeft aangegeven te voldoen aan de voorwaarden zoals deze worden gesteld in artikel 3.3, lid 4 en artikel 3.8, lid 5 van de Wnb.

3. **Overwegingen**

De ontheffinghouder is voornemens om diverse werkzaamheden uit te voeren aan het bezoekerscentrum 'De Onlanderij'. Hierbij worden de huidige woonboerderij, het tussenliggende gebouw en de opslagschuur gesloopt. De potstal en activiteitenschuur zullen worden gerenoveerd. Het asbest dak van de potstal wordt vervangen en de activiteitenschuur wordt uitgebreid met dakkapellen en zal van binnenuit heringericht worden voor horeca, evenementen, kantoor en vrijwilligers. De moestuin aan de oostzijde blijft behouden en de westelijk gelegen speelnatuur wordt heringericht en kleiner om ruimte te maken voor meer parkeergelegenheid. De poel/vijver is een voormalige betonnen mestplaats en hieraan zal enkel planmatig onderhoud aan plaatsvinden. Het grasland ten zuiden van het bezoekerscentrum zal opnieuw worden ingericht ten behoeve van speelnatuur. Binnen de voorgenomen werkzaamheden worden bestaande bomen zoveel mogelijk behouden, behalve een tweetal populieren aan de zuidzijde van de activiteitenschuur die vanwege gevaar voor schade aan de activiteitenschuur en daarmee een gevaar voor diens bezoekers zullen worden gekapt. Daarnaast zullen enkele watergangen aan de zuidkant van het plangebied worden aangepast qua vorm en functie.

Naar aanleiding van dit voornemen is door Bureau FaunaX op 28 april 2020 een QuickScan uitgevoerd waarin de aanwezigheid van vier nestlocaties van de huismus en voortplantings- en overwinteringshabitat van de heikikker werd vastgesteld en aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van gierzwaluwen, vleermuizen, boom- en steenmarter, waterspitsmuis en grote modderkruiper noodzakelijk werd gesteld. Deze onderzoeken zijn in 2020 uitgevoerd. Hierbij zijn twee paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en leefgebied van de waterspitsmuis in het zuidelijke deel van het plangebied vastgesteld. Tevens is tijdens het nader onderzoek naar vleermuizen de aanwezigheid van een vaste rust- en verblijfplaats van de kerkuil vastgesteld. De aanwezigheid van de gierzwaluw, boom- en steenmarter en grote modderkruiper in het plangebied kon op basis van het aanvullend onderzoek worden uitgesloten.

Op 13 april 2021 is er een kerkuilenkast geplaatst bij de naastgelegen boerderij (Madijk 1a/1b) die ook in de permanente situatie beschikbaar blijft. Op 9 april 2021 zijn tien tijdelijke vleermuis kasten aan bomen in en in de directe omgeving van het plangebied geplaatst.

3.1 *Alternatievenafweging*

De geplande werkzaamheden hebben betrekking op het bestaande bezoekerscentrum 'De Onlanderij' en zijn daardoor gebonden aan deze locatie. Met het oog op de veiligheid voor de omgeving is het noodzakelijk dat het asbest dak van de potstal wordt vervangen. Hierdoor wordt voorkomen dat bij verder verval asbest in de aangrenzende woonwijk of het natuurgebied terecht komt. Tevens worden enkel de bomen verwijderd die een (potentieel) gevaar vormen voor de omgeving. De overige gebouwgebonden werkzaamheden dragen bij aan de verduurzaming en het toekomstbestendiger

maken van het huidige bezoekerscentrum. Door het planvoornemen worden de natuurwaarden van het plangebied opgewaardeerd. De bebouwing wordt in ruime mate geschikt gemaakt (of blijft geschikt) voor diverse (beschermde) diersoorten door nest- en verblijfplaatsen te integreren. Daarnaast wordt de lokale biodiversiteit rondom de bebouwing gestimuleerd door middel van het realiseren van o.a. gevelbeplanting (klimheesters) en de aanplant van o.a. fruitbomen en diverse heesters en hagen. De natuurwaarden van het zuidelijke deel van het plangebied zijn op dit moment beperkt. Door de herinrichting met zandige plekken, poelen, waterloopjes en diverse soorten grasland (schraal, nat) en het realiseren van diverse soorten (voornamelijk inheemse) beplanting (kruidenrijk gras, heesters en struweel/bomen) draagt ook deze inrichting bij aan een stimulans van de lokale biodiversiteit. Tevens wordt met deze inrichting het leefgebied van de aangetroffen beschermde soorten uitgebreid. Het planvoornemen betreft daardoor een ecologisch gunstiger alternatief in vergelijking met de huidige situatie. Volgend uit het bovenstaande zijn de natuurwaarden van de huidige situatie lager dan de toekomstige situatie. Tevens worden de risico's voor de volksgezondheid in relatie tot asbest beperkt in de nieuwe situatie. Het niet uitvoeren van de werkzaamheden draagt niet bij tot het verbeteren van de natuurwaarden en is (mede uit veiligheidsoverwegingen) redelijkerwijs geen optie.

Bij de gekozen werkwijze wordt rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten, door de werkzaamheden te faseren en zoveel als mogelijk buiten de kwetsbare periodes te plannen, voor een deel van de soorten tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen aan te bieden en in de nieuwe situatie (een overmaat aan) nieuwe verblijfplaatsen te integreren en/of nieuw leefgebied te realiseren. Het bovenstaande in overweging genomen wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met aanwezige beschermde soorten en worden effecten zoveel als mogelijk beperkt. Voor de ingreep bestaat geen andere bevredigende oplossing.

3.2 *Belangenafweging*

De ontheffinghouder geeft in de aanvraag aan te werken in het belang van volksgezondheid of openbare veiligheid en ter bescherming van flora of fauna, genoemd in artikel 3.3, lid 4, sub b van de Wnb. Daarnaast wordt aangegeven te werken in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats en in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten genoemd in artikel 3.8, lid 5, sub b van de Wnb.

Het doel van de werkzaamheden is verduurzaming van het bezoekerscentrum en stimulatie van de flora en fauna voor De Onlanderij en speelnatuur. De gebouwen in het plangebied voldoen in de huidige staat niet aan de gestelde eisen omtrent (asbest)veiligheid en klimaatdoelstellingen. Middels het planvoornemen wordt het asbest verwijderd en de bestaande bebouwing verduurzaamd. Tevens worden nest- en verblijfsmogelijkheden voor meerdere soorten gerealiseerd en worden de natuurwaarden verhoogd ten opzichte van de huidige situatie als gevolg van de voorgenomen inrichting (zie ook 3.1 Alternatievenafweging). Middels deze inrichting draagt het planvoornemen bij aan het behoud en herstel van de lokale biodiversiteit en daarmee de bescherming van de (lokale) flora en fauna.

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belangen. De genoemde belangen vormen een voldoende onderbouwing om het optreden van (beperkte) negatieve effecten op de aangevraagde soorten te rechtvaardigen.

3.3 *Staat van instandhouding*

Huismus

De landelijke staat van instandhouding van de huismus is beoordeeld als matig ongunstig waar het gaat om populatie en verspreiding. Het leefgebied en toekomstperspectief van de huismus is wel gunstig (www.sovon.nl). Uit de Vogel- en Habitatrichtlijn-rapportage 2019 (Adams et al., Wageningen University & Research, 2020) blijkt dat de landelijke populatie broedparen wordt geschat op 600.000-1.000.000. De laatste jaren vertoont de populatie in Drenthe een kleine toename (www.sovon.nl).

De huismussen in het plangebied maken naar verwachting deel uit van een grotere netwerkpopulatie huismussen in de omgeving van het plangebied. De werkzaamheden die van invloed zijn op de nestplaatsen van de huismus vinden plaats buiten de kwetsbare perioden van de huismus. Hierdoor wordt voorkomen dat de huismus tijdens het broedseizoen (en perioden van vorst) wordt verstoord. In de permanente situatie zijn voldoende geschikte nestplaatsen beschikbaar voor de soort. Daarnaast wordt de functionaliteit van de permanente nestlocaties geborgd door het behoud van en/of het realiseren van (extra) geschikte schuilmogelijkheden in opgaande (groenblijvende) vegetatie. De toekomstige inrichting van het gehele plangebied biedt kansen voor lokale populatie huismussen.

Het bovenstaande in overweging genomen worden negatieve effecten op de staat van instandhouding van de huismus niet verwacht.

Kerkuil

De staat van instandhouding van de kerkuil als broedvogel in Nederland is beoordeeld als gunstig. De laatste jaren vertoont de populatie een kleine toename (www.sovon.nl). Uit de Vogel- en Habitatrichtlijnrapportage 2019 (Adams et al., Wageningen University & Research, 2020) blijkt dat de landelijke populatie broedparen wordt geschat op 1250-3600. In Drenthe is de broedvogeltrend van de kerkuil over de afgelopen twaalf jaar (toenemend) stabiel (www.sovon.nl).

De werkzaamheden die van invloed zijn op de verblijfplaats van de kerkuil zijn kortdurend van aard (naar verwachting twee weken). Na afronding van de werkzaamheden is de potstal weer beschikbaar voor de kerkuil. In de omgeving van het plangebied is reeds een geschikte vaste rust- en verblijfplaats voor de soort gerealiseerd middels een kerkuilenkast. Deze kerkuilenkast blijft na afronding van de werkzaamheden beschikbaar voor de soort. In het activiteitenplan wordt gesteld dat er ruim voldoende uitwijkmogelijkheden in de omgeving van het plangebied aanwezig zijn voor (vaste rust- en verblijfplaatsen van) de kerkuil in de vorm van boerderijen. Tevens blijft er tijdens en na de werkzaamheden in de omgeving van het plangebied voldoende geschikt foerageergebied voorhanden. De soort heeft daarmee tijdens de kortdurende werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden. De werkzaamheden vinden plaats buiten de kwetsbare periode van voortplanting van de kerkuil. Hierdoor wordt voorkomen dat de kerkuil tijdens het broedseizoen wordt verstoord. Tevens wordt de potstal voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt voor de kerkuil.

Het bovenstaande in overweging genomen worden negatieve effecten op de staat van instandhouding van de kerkuil niet verwacht.

Gestreepte waterroofkever

Uit Adams et. al (2019) blijkt dat de staat van instandhouding van de gestreepte waterroofkever voor alle aspecten (verspreidingsgebied, populatie, leefgebied, toekomstperspectief en (de trend van) de staat van instandhouding) gunstig is. Er is echter wel een sterk negatieve trend in het aantal vindplaatsen, ondanks een verhoogde onderzoeksinspanning. In Nederland komen de grootste

populaties voor in zuidelijk Friesland en de kop van Overijssel. Tot voor kort waren er geen recente waarnemingen van de soort bekend in de directe omgeving van het plangebied.

De tijdelijke werkzaamheden die van invloed zijn op het leefgebied van de gestreepte waterroofkever worden zoveel als mogelijk uitgevoerd buiten de kwetsbare periode van de soort en uitgevoerd in de richting van geschikt en te behouden leefgebied. In de directe omgeving blijft voldoende alternatief geschikt leefgebied aanwezig voor de soort om naar uit te kunnen wijken. Daarnaast draagt het planvoornemen (op termijn) bij aan de uitbreiding van het (potentiële) leefgebied van de gestreepte waterroofkever.

Het bovenstaande in overweging genomen worden negatieve effecten op de staat van instandhouding van de gestreepte waterroofkever niet verwacht.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in Nederland de meest algemeen voorkomende vleermuizensoort. De populatie wordt geschat op 300.000 tot 600.000 individuen (Ottenburg & Van Swaay, red., 2014). Uit Adams et. al (2019) blijkt dat het verspreidingsgebied van de gewone dwergvleermuis gunstig is, maar dat (de trend van) de staat van instandhouding onbekend is.

In het activiteitenplan wordt gesteld dat er voldoende uitwijkmogelijkheden voor de gewone dwergvleermuis in de omgeving van het plangebied aanwezig zijn. Tevens is er geen sprake van aantasting van foerageergebieden en vliegroutes als gevolg van de voorgenomen plannen. De werkzaamheden vinden plaats buiten de meest kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis en voorafgaand aan de werkzaamheden worden de verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt. Hierdoor wordt voorkomen dat de gewone dwergvleermuis tijdens de kwetsbare perioden wordt verstoord. Er zijn reeds voldoende geschikte tijdelijke verblijfplaatsen in de directe omgeving van het plangebied gerealiseerd. In de permanente situatie worden voldoende geschikte inwendige voorzieningen voor de soort gerealiseerd. De toekomstige inrichting van het plangebied biedt tevens kansen voor de lokale populatie (gewone dwerg-) vleermuizen.

Het bovenstaande in overweging genomen worden negatieve effecten op de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis niet verwacht.

Heikikker

Uit Adams et. al (2019) blijkt dat het verspreidingsgebied en de populatie van de heikikker gunstig is, maar dat het leefgebied, toekomstperspectief en de staat van instandhouding van de soort matig ongunstig is. De trend van de staat van instandhouding is echter stabiel (Adams et. al, 2019).

De tijdelijke werkzaamheden die van invloed zijn op het leefgebied van de heikikker worden uitgevoerd buiten de kwetsbare perioden (voortplanting en winterrust) van de soort. Voor wat betreft de werkzaamheden aan het voortplantingsbiotoop (watergangen) worden deze uitgevoerd in de richting van geschikt en te behouden leefgebied. Tevens wordt het leefgebied, zowel voortplantings- als landbiotoop, voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt waarbij in de richting van geschikt en te behouden leefgebied wordt gewerkt. De soort krijgt hiermee de mogelijkheid tijdelijk uit te wijken naar alternatief geschikt leefgebied dat in de omgeving voldoende aanwezig is. In de permanente situatie neemt het oppervlak van zowel geschikt voortplantingswater als land/overwinteringshabitat voor de heikikker toe middels het realiseren van (ondiepe) poelen met flauwe oevers en de aanplant van heesters. Het planvoornemen draagt hierdoor (op termijn) bij aan de uitbreiding van het (potentiële) leefgebied van de heikikker.

Het bovenstaande in overweging genomen worden negatieve effecten op de staat van instandhouding van de heikikker niet verwacht.

Waterspitsmuis

Op basis van gegevens afkomstig van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM) blijkt dat de trend in verspreiding van de waterspitsmuis in de periode van 1995-2018 stabiel was. Uit dezelfde gegevens blijkt dat er in de periode 2008-2018 sprake is van een matige toename in verspreiding.

De tijdelijke werkzaamheden die van invloed zijn op het leefgebied van de waterspitsmuis worden zoveel als mogelijk uitgevoerd buiten de kwetsbare periode van de soort en uitgevoerd in de richting van geschikt en te behouden leefgebied. Tevens wordt het leefgebied voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt waarbij in de richting van geschikt en te behouden leefgebied wordt gewerkt. De soort krijgt hiermee de mogelijkheid tijdelijk uit te wijken naar alternatief geschikt leefgebied dat in de omgeving voldoende aanwezig is. In de permanente situatie neemt het oppervlak aan geschikt leefgebied voor de waterspitsmuis toe middels het realiseren van (ondiepe) poelen met flauwe oevers en aangrenzende (met riet) begroeide oeverzones. Het planvoornemen draagt hierdoor (op termijn) bij aan de uitbreiding van het (potentiële) leefgebied van de waterspitsmuis.

Het bovenstaande in overweging genomen worden negatieve effecten op de staat van instandhouding van de waterspitsmuis niet verwacht.

3.4 Zorgplicht en broedseizoen

Naast de soorten waarvoor de ontheffinghouder de ontheffing heeft aangevraagd kunnen ook andere soorten worden aangetroffen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Artikel 1.11 van de Wnb gebiedt een ieder voldoende zorg in acht te nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op gebieden of specifieke plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten worden beperkt of ongedaan gemaakt. Naast de zorgplicht dient de ontheffinghouder ook rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Werkzaamheden die een negatief effect kunnen hebben op het broedsucces van vogels dienen uitgesteld te worden. Over het algemeen wordt voor het broedseizoen van vogels een periode aangehouden van 15 maart t/m 15 juli. Echter, dit kan in de praktijk per vogelsoort en per individu verschillen. Een deskundige dient vast te stellen dat het broedseizoen voor de in het plangebied aanwezige soorten ten einde is.

4. Conclusie

Gelet op vorenstaande besluiten wij ontheffing van de Wnb te verlenen. Aan deze ontheffing zijn de voorschriften verbonden zoals vermeld in het besluit.